

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/161/2022
Identifikačné číslo spisu: 1419204177
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2024
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:1419204177.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. F. M., F., Y. L. M. XX, zastúpeného splnomocnenkyňou KC LEGAL, s.r.o., Bratislava - mestská časť Dúbravka, Pri Hrubej lúke 3634/1, IČO: 50 057 456, proti žalovaným: 1/ Univerzitná nemocnica Bratislava, Bratislava, Pažitková 4, IČO: 31 813 861 a 2/ Nemocnica L. Déreza Bratislava - Kramáre, Bratislava, Limbová 5, o nejasnom podaní označenom ako žaloba, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. 4C/64/2019, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. mája 2021 sp. zn. 8Co/9/2021 takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným n e p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“) uznesením z 31. mája 2021 sp. zn. 8Co/9/2021 na odvolanie žalobcu podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „CSP“) potvrdil uznesenie bývalého Okresného súdu Bratislava IV (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) zo 14. septembra 2020 č. k. 4C/64/2019-31, ktorým došlo k odmietnutiu podania žalobcu doručeného súdu prvej inštancie 26. novembra 2019. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že z obsahu spisu vyplýva, že podanie žalobcu neobsahovalo uvedené zákonom stanovené náležitosti žaloby, správne preto súd prvej inštancie vyzval žalobcu na doplnenie žaloby (uznesením z 15. mája 2020) a zároveň uviedol, ako treba podanie doplniť a poučil žalobcu aj o možnosti odmietnutia jeho podania. Žalobca na výzvu súdu reagoval písomným podaním doručeným súdu 17. júna 2020, čo konštatoval aj súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého uznesenia, avšak dospel k záveru, že toto doplnenie žaloby žalobcom nepostačovalo na pokračovanie v konaní, s ktorým záverom sa stotožnil aj odvolací súd. Žalobca v doplnení žaloby označil za žalovanú Nemocnica Kramáre, Limbová 5, Bratislava, avšak neuviedol konkrétne čoho sa domáha, t. j. konkrétny nárok, ktorý si uplatnil, žalobcu neoznačil dostatočne určitým spôsobom (len ako Ing. F. M. s rod., s adresou bydliska a rokom narodenia - bez presného dátumu) a neuviedol ani všetky rozhodujúce skutočnosti. Uviedol len, čoho sa žaloba týka a to zanedbania zdravotnej starostlivosti s následkom smrti R. M. a že žaloba je na spravodlivosť, trest a nemajetkovú ujmu pre pozostalých. Z uvedeného možno síce vyvodiť,

že sa domáha náhrady nemajetkovej ujmy, neuviedol ale žiadnu konkrétnu sumu, ktorá by mala byť predmetom konania a ani, či si túto sumu uplatňuje len on alebo aj iné osoby (vzhlľadom na to, že uviedol „s rod.“ a „pre pozostalých“). Neuviedol ani, v čom spočíva ujma, ktorú utrpel smrťou R. M. a z obsahu jeho podania nie je zrejmé, aký mal k menovanej vzťah, v súvislosti s ktorým by mu jej smrťou mohla vzniknúť ujma. Ani v ďalšom texte svojho podania neuviedol žiadne konkrétne skutkové tvrdenia, na ktorých by založil konkrétny žalobou uplatnený nárok, ale len všeobecné konštatovania o neúplnosti a neobjektívnosti zdravotnej dokumentácie a otázky, týkajúce sa zdravotnej starostlivosti, následkov operácie, návratu R. M. z nemocnice a jej prevezenia na II. Neurologiu. Z uvedeného tak nie je zrejmé, aký skutok má byť predmetom konania, aký nárok sa podľa § 137 CSP uplatňuje, ani ako sa žiada, aby súd rozhodol. Správne preto súd prvej inštancie jeho podanie podľa § 129 ods. 3 CSP odmietol, keď pre uvedené nedostatky nemožno v konaní pokračovať.

2. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, pri podaní ktorého nebol zastúpený advokátom a ktoré spísal sám. V dovolaní uviedol, že zasiela dovolanie, aj keď nemá právnické vzdelanie, čo je podľa neho diskvalifikácia jeho osoby v právnom štáte; vecne potom, že sa domáha odškodného pre synov R. M. od Univerzitnej nemocnice Kramáre vo výške 1 milión eur a žiada pokračovať v konaní, nakoľko všetky dôkazy sú doložené k spisu a treba pojednávať. V závere konštatoval, že požadovaná suma nikdy nenahradí život mamičky dvoch synov, a preto žiada aby súdy neodmietali jeho podanie - návrh žaloby, ale konali.

3. Následne súd prvej inštancie uznesením z 7. septembra 2021 č. k. 4C/64/2019-60 vyzval dovolateľa, aby v lehote 20 dní od doručenia uznesenia doplnil podanie označené ako „Dovolanie k uzneseniu KS BA č. 1. 45 L10/8, 8Co/9/2021“ podané osobne 3. augusta 2021, proti rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Co/9/2021-45 z 31. mája 2021 o náležitosti v zmysle § 429 CSP, konkrétne, aby súdu predložil originál, prípadne overenú kópiu splnomocnenia na zastupovanie podpísané advokátom, prípadne originál alebo overenú kópiu dokladu o vysokoškolskom právnickom vzdelaní.

4. Dovolateľ na výzvu súdu 21. septembra 2021 (v stanovenej lehote) oznámil súdu, že sa obrátil na Centrum právnej pomoci a je práceneschopný, avšak bez preukázania týchto skutočností. Súd prvej inštancie v nadväznosti na to opätovne vyzval dovolateľa, aby súdu predložil rozhodnutie Centra právnej pomoci o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci žiadosti a v prípade, ak nebolo ešte vydané, o potvrdenie prevzatia žiadosti - v lehote 20 dní. Zároveň dopytoval Centrum právnej pomoci, aby súdu v lehote 15 dní oznámilo, či bol dovolateľovi priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci a v prípade, že mu bol pridelený právny zástupca, žiadal o zaslanie splnomocnenia na zastupovanie v dovolacom konaní; na čo Centrum právnej pomoci uviedlo, že k 2. februáru 2022 si uvedená osoba (dovolateľ) v Centre nepodala žiadnu žiadosť o poskytnutie právnej pomoci.

5. Dňa 18. novembra 2022 bolo potom Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) predložené rozhodnutie Centra právnej pomoci o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci z 12. októbra 2022 spolu so splnomocnením z 11. novembra 2022, udeleným advokátskej kancelárii KC LEGAL, s.r.o., na zastupovanie dovolateľa v dovolacom konaní.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP, časť vety pred bodkočiarkou) skúmal najskôr, či sú splnené procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba odmietnuť.

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Otázka posúdenia, či sú

alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

8. Aby dovolanie vyvolalo zamýšľané právne následky a dovolací súd mohol uskutočniť meritórny dovolací prieskum a dovolanie vecne prejednať, musia byť splnené všetky podmienky jeho prípustnosti. Civilný sporový poriadok vyžaduje, aby dovolanie bolo podané na to oprávnenou osobou (§ 424 až § 426 CSP), v zákonom stanovenej lehote (§ 427 CSP), smerovalo proti prípustnému predmetu dovolania (§ 419 až § 423 CSP) a spĺňalo zákonom vyžadované náležitosti vrátane osobitnej podmienky povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 428 a § 429 CSP). Podmienky prípustnosti dovolania sú vzájomne previazané; pre úspešné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku musia byť splnené všetky (kumulatívne).

9. Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

10. Z citovaných ustanovení vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016, stanovujúc osobitnú podmienku dovolacieho konania, vyžaduje, aby bol dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP) v dovolacom konaní obligatórne zastúpený advokátom a aby podané dovolanie bolo advokátom spísané. Požiadavka povinného právneho zastúpenia sa vzťahuje už na fázu podania dovolania. Ak dovolateľ splnomocní advokáta až po podaní dovolania (a uplynutí zákonnej lehoty na jeho podanie), podmienka povinného právneho zastúpenia splnená nie je.

11. Postup súdu prvej inštancie v prípade nesplnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania v zmysle § 429 ods. 1 CSP upravuje ustanovenie § 436 ods. 1 CSP, podľa ktorého vtedy, keď má dovolanie vady podľa § 429 CSP a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania.

12. Ustanovenie § 436 ods. 1 CSP teda predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne vád dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade absencie (alebo nedostatočného) poučenia dovolateľa odvolacím súdom.

13. Procesná situácia, pri ktorej súd prvej inštancie prihliada na vady dovolania a dovolateľa vedie k ich odstráneniu, nenastáva v prípade existencie vád podľa § 429 CSP vtedy, keď bol dovolateľ riadne poučený odvolacím súdom o náležitostiach dovolania a zastúpení dovolateľa v dovolacom konaní (rovnako táto situácia nenastáva pri zistení iných vád, než sú vady dovolania v zmysle § 429 CSP). V takom prípade súd prvej inštancie dovolateľa nevyzýva na odstránenie vád dovolania a spis bez ďalšieho predkladá dovolaciemu súdu na rozhodnutie.

14. V prejednávanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalobca napadol dovolaním uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 31. mája 2021 sp. zn. 8Co/9/2021. Toto rozhodnutie, ktoré podľa doručenký prevzal 2. augusta 2021, obsahuje riadne poučenie o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní. Dovolanie žalobcu bolo osobne podané na súd prvej inštancie hneď na druhý deň po doručení uznesenia (3. augusta 2021); dovolateľ však pri jeho podaní nebol zastúpený advokátom ani advokátom toto podanie nebolo spísané

(sám žalobca v ňom výslovne uvádza, že žiada dovolací súd, aby upustil od podmienky uvedenej v § 429 ods. 1 CSP). Napriek tomu, že bol dovolateľ dostatočne poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie (nad rámec mu uložených povinností) opakovane vyzýval dovolateľa na odstránenie vady dovolania podľa § 429 CSP s tým, že až 18. novembra 2022, t. j. viac ako rok po podaní dovolania bolo dovolaciemu súdu predložené prostredníctvom právneho zástupcu dovolateľa rozhodnutie Centra právnej pomoci o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci z 12. októbra 2022 spolu so splnomocnením udeleným na zastupovanie dovolateľa v odvolacom konaní z 11. novembra 2022.

15. Aby boli splnené všetky podmienky prípustnosti dovolania a dovolací súd mohol uskutočniť meritórny dovolací prieskum, je procesnou povinnosťou dovolateľa podať a formulovať svoje dovolanie tak, že pri zachovaní podmienky včasnosti jeho podania zároveň bude splnená podmienka náležitosti dovolania vrátane povinného právneho zastúpenia v zmysle § 429 CSP. To znamená, že ak nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, dovolateľ je povinný v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré dovolaním napáda (§ 427 ods. 1 CSP), podať dovolanie právne perfektné, t. j. spĺňajúce všetky zákonom požadované náležitosti v zmysle § 428 a § 429 CSP; prípadne vady už podaného dovolania v tejto lehote odstrániť tak, aby všetky zákonom požadované náležitosti spĺňalo. Opačný záver, t. j. ten, podľa ktorého by pre právne relevantné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku pri zachovaní stanovenej dvojmesačnej dovolacej lehoty postačovalo len podanie akéhokoľvek (blanketného, neúplného, nesprávneho alebo nezrozumiteľného) dovolania a dovolateľ by mohol vady takého dovolania účinne odstraňovať aj po uplynutí lehoty ustanovenej na jeho podanie (v podstate až do vydania rozhodnutia dovolacím súdom), treba považovať za zjavne rozporný ako s koncepciou prísneho režimu koncentrácie sporového konania vzťahujúcou sa na inštitút dovolania upravený v CSP (tu porovnaj § 430, § 434 a § 427 ods. 1 v spojení s § 436 ods. 1 a contrario CSP), ako aj s ustanoveniami zákona vymedzujúcimi podmienky prípustnosti dovolania (§ 419 až § 435 CSP).

16. Pokiaľ dovolateľ podal dovolanie nespĺňajúce zákonom požadované náležitosti, resp. ich nedostatky do uplynutia lehoty na podanie dovolania neodstránil (a nejde o procesnú situáciu predpokladanú ustanovením § 436 ods. 1 CSP), vylučovalo to prístupenie dovolacieho súdu k vecnému prieskumu správnosti dovolaním spochybňovaného rozhodnutia odvolacieho súdu. Dovolací súd preto dovolanie žalobcu proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odmietol podľa § 447 písm. e) CSP, bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

17. Záverom dovolací súd uvádza, že obdobný právny názor na vec zaujal tiež napr. v rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo/10/2018 a 4Cdo/160/2017, pričom tento záver bol vyhodnotený ako ústavne konformný a udržateľný aj Ústavným súdom Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. IV. ÚS 489/2018, publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 79/2018, v ktorom ústavný súd vyslovil, že ak obligatórnou náležitosťou dovolania je podľa druhej vety § 429 ods. 1 CSP jeho spísanie advokátom, je potom logické, že nedostatok tejto podmienky možno odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní.

18. Rozhodnutie o náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.